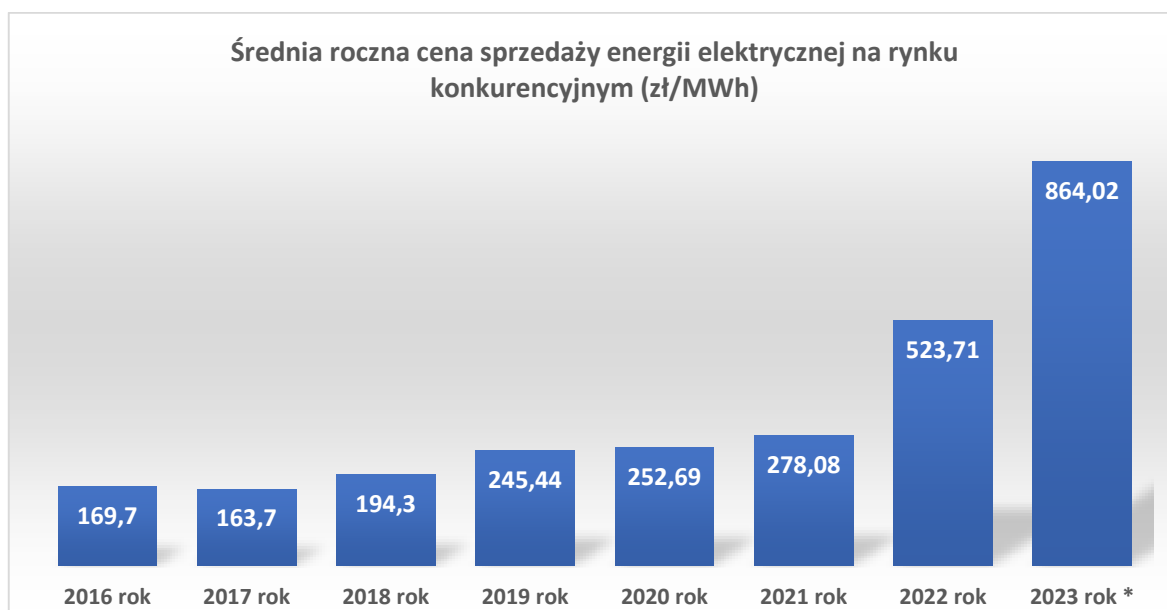

Informacja dotycząca skutków finansowych wzrostu cen energii elektrycznej i ich wpływ na realizację zadań w zakresie transportu zbiorowego w gminie i metropolii

W ostatnim okresie czasu obserwowany jest w Polsce znaczący wzrost cen energii elektrycznej. Wzrost ten wynika głównie z kryzysu energetycznego wywołanego skutkami agresji Rosji na Ukrainę. Wzrost cen jest szczególnie widoczny z perspektywy kilku ostatnich lat. Na wykresie poniżej przedstawiono jak kształtowała się średnia cena energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w latach 2016 – 2023.

* dane za I kwartał roku 2023.

Źródło: Urząd Regulacji Energetyki

I. Komunikacja autobusowa

W 2022 roku nastąpił znaczący wzrost stawek za wozokm płaconych Operatorom wykonującym usługi przewozowe, spowodowany m.in. wzrostem inflacji (14,4%), wzrostem cen oleju napędowego (53,3%), wzrostem wynagrodzeń w transporcie (23,7%) w roku 2022, co związane było w głównej mierze z wybuchem wojny w Ukrainie. Oprócz waloryzacji stawek operatorów prywatnych, odbywającej się zgodnie z zapisami zawartych umów przewozowych w oparciu o w/w wskaźniki ekonomiczne, gminy członkowskie GZM wyraziły zgodę na zwiększenie stawek dla PKM-ów (wzrost od 17% do 35%) - uchwała Zgromadzenia nr XLV/337/2022 z dnia 28.07.2022 r. Koszty przewozów autobusowych w 2022 roku wzrosły na skutek zmian stawek za wozokm:

- w gminach GZM o ok. 81,4 mln zł,
- w gminie Sosnowiec o ok. 6,3 mln zł.

1) Operatorzy komunalni

W przypadku Operatorów komunalnych tj. PKM – ów stawki za usługi przewozowe są corocznie ustalane w oparciu o przedstawioną przez Operatora prognozę rekompensaty, a następnie po zakończeniu roku rozliczeniowym przeprowadzana jest weryfikacja wysokości rekompensaty wypłaconej danemu podmiotowi wewnętrznemu, która w zależności od wyniku audytu może skutkować dopłatą lub zwrotem środków. W przypadku PKM-ów stawki dla poszczególnych typów taboru (AN, BN i CN) są uśredniane bez względu na rodzaj zasilania. Oznacza to, że zarówno autobus zasilany olejem napędowym jak i zasilany energią elektryczną za każdy przejechany wozokm liczony jest po takiej samej stawce.

Autobusy z napędem elektrycznym stanowią ok. 6% taboru PKM Sosnowiec Sp. z o.o. (autobusy hybrydowe ok. 19%), natomiast wśród wszystkich PKM-ów ok. 5%. W związku z tym, w przedsiębiorstwach przewozowych świadczących usługi taborom autobusowym na terenie GZM, koszt energii elektrycznej stanowi obecnie niewielki udział w kosztach prowadzonej działalności (w PKM Sosnowiec Sp. z o. o. koszty energii w 2022 roku kształtowały się na poziomie ok. 0,4% ponoszonych kosztów), stąd też wpływ na stawkę jednostkową za wozokm nie jest znaczący.

Rodzaj zasilania:	Liczba pojazdów	
	PKM	Podwykonawcy
ON	192	2
Elektryczny	17	
Hybrydowy	51	
CNG		4
Łączna liczba pojazdów:	266	

Źródło: dane ZTM Katowice – stan na maj 2023 r.

Niemniej jednak, w związku ze znacznym wzrostem kosztów świadczenia usług przewozowych w 2022 roku (m.in. wzrost cen energii elektrycznej, gazu, materiałów eksploatacyjnych, części zamiennych), w tym drastycznym wzrostem cen oleju napędowego po wybuchu wojny w Ukrainie (o ok. 53,3%), spółki komunalne wystąpiły do GZM o zmianę stawek jednostkowych za wozokm, co nastąpiło od 1 lipca 2022 r., po wyrażeniu zgody przez Zgromadzenie GZM.

Stawki PKM Sosnowiec w 2022 roku

Okres	Typ taboru		średnia
	BN	CN	
I półrocze 2022	6,90 zł	8,28 zł	7,52 zł
II półrocze 2022	8,53 zł	9,91 zł	9,16 zł
Zmiana	1,63 zł	1,63 zł	1,64 zł
	24%	20%	22%

2) Operatorzy prywatni

Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM) ma podpisane wieloletnie umowy przewozowe z Operatorami prywatnymi, które zostały zawarte po przeprowadzonych postępowaniach przetargowych. W podpisanych umowach zapisano zasady i sposoby waloryzacji stawek w okresie trwania umowy. Wynagrodzenie za świadczone usługi waloryzowane jest w oparciu o wskaźnik zmiany przeciętnego wynagrodzenia brutto, wskaźnik zmian cen paliw oraz wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Operatorzy prywatni nie posiadają autobusów elektrycznych, a wzrost cen energii elektrycznej dotyczy głównie wzrostu pozostałych kosztów, które waloryzowane są w oparciu o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Wzrost stawki operatorów prywatnych w wyniku waloryzacji w 2022 roku wyniósł ok. 22%. Jednocześnie udział pracy eksploatacyjnej, realizowanej przez operatorów prywatnych na terenie gminy Sosnowiec jest niewielki i w 2022 roku wyniósł 3,5%.

II. Komunikacja tramwajowa

Stawka za usługi przewozowe świadczone przez spółkę Tramwaje Śląskie S.A. jest waloryzowana m.in. w oparciu o wskaźnik zmian cen energii elektrycznej. W przypadku komunikacji tramwajowej udział energii elektrycznej w kosztach kształtuje się na poziomie ok 10%. Poniżej przedstawiono dane uzyskane od spółki Tramwaje Śląskie S.A. dotyczące ceny 1MWh w latach 2021 – 2023, oraz poniesionych kosztów energii elektrycznej w latach 2021 – 2023.

Cena energii elektrycznej (zł)

Okres	Cena planowana [zł/MWh]	Cena obowiązująca (Cena z umowy) [zł/MWh]
01.01.2021 - 31.05.2021 r.	337	307,92
01.06.2021 - 31.12.2021 r.	309	288,71
01.01.2022 - 31.05.2022 r.	309	288,71
01.06.2022 - 31.12.2022 r.	350	520,40
01.01.2023 - 31.12.2023 r.	-	785,00*

* Maksymalne ceny energii elektrycznej zostały wprowadzone ustawą z dnia 27 października 2022 roku o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku.

Źródło: dane spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Koszt energii elektrycznej

Rodzaj kosztu	2021	2022	2023 (plan)
Energia trakcyjna	18 892 605 zł	24 008 318 zł	44 812 455 zł
Energia pozostała	1 617 011 zł	1 971 558 zł	4 040 073 zł
Suma	20 509 616 zł	25 979 876 zł	48 852 528 zł

Źródło: dane spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Z przedstawionych danych wynika, że zarówno cena 1MWh energii elektrycznej jak i koszt poniesiony przez Operatora w okresie ostatnich 2 lat wzrósł prawie o 140%. Należy również zauważyć, że mechanizm zamrożenia cen energii elektrycznej dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców na poziomie 785 zł/MWh będzie obowiązywał do 31 grudnia 2023 roku. Trudno jest przewidzieć, jak się zachowa rynek w najbliższym okresie czasu, ze względu na nieprzewidywalną sytuację gospodarczą w kraju i za granicą.

W tabeli przedstawiono wyliczenia sporządzone przez ZTM, w których przedstawiono skutek wpływu zmiany cen energii elektrycznej w 2022 roku na wzrost kosztów przewozów w komunikacji tramwajowej, a tym samym na wzrost rocznej części składki zmiennej dla gmin GZM oraz dla gminy Sosnowiec. Według założeń do planu spółka Tramwaje Śląskie zakładała wzrost cen energii na poziomie ok. 10%, natomiast rzeczywisty wzrost cen energii w 2022 roku wyniósł ok. 53%.

Lp.	Wyszczególnienie	Koszt netto za wykonaną pracę eksploatacyjną w 2022 roku (pckm)	
		Ogółem	w tym: w gminie Sosnowiec
1	Wielkości zakładające ceny energii przyjęte na poziomie wielkości planowanych (wzrost 10%)	151 107 938 zł	18 842 018 zł
2	Wielkości zrealizowane uwzględniające faktycznie poniesione koszty energii elektrycznej (wzrost 53%)	152 295 294 zł	18 948 830 zł
3	Wzrost kosztów związany ze wzrostem cen energii elektrycznej (3=2-1)	1 187 356 zł	106 812 zł
4	Zmiana kosztów (4=3:1)	0,8%	0,6%

Źródło: dane ZTM Katowice

Z przedstawionych danych wynika, że koszty przewozów tramwajowych wzrosły na skutek zmian cen energii elektrycznej w 2022 roku,

- w gminach GZM o ok. 1,2 mln zł,
- w gminie Sosnowiec o ok. 0,1 mln zł.

Niewielki wpływ wzrostu cen energii elektrycznej na koszty funkcjonowania komunikacji tramwajowej w 2022 roku wynikał z dwóch czynników:

- obowiązywania w I połowie 2022 roku umowy, która gwarantowała Spółce Tramwaje Śląskie S.A. niższe ceny energii,
- stopniowej, a nie skokowej zmiany cen energii elektrycznej w trakcie trwania roku (kwartalna waloryzacja wysokości stawki za wykonany pociągokilometr).

Katowice, 19.05.2023r.